

hoče več oseb ustanoviti nekako komanditno ali odprto kupčijsko, zajedno pa svoj reziko omejiti na gotov znesek, potem, zlasti če niso potrebni večjega personalnega kredita, lahko izvolijo obliko zadruga z omejenim poroštvom. Prav posebno priporočljiva so take zadruga za takozvane robinske kupčije. Recimo da umrje posestnik velike trgovine, a posamezni njegovi dediči, bodisi da so nedoletni ali niso trgovci ali kar že bodi in jim vsled tega ni mogoče, da bi se bavili s kupčijo oziroma da bi jo osebno vodili. V takih slučajih napravijo zadrugo z omejenim poroštvom in je tako izključen vsak osebni, njihov deležni znesek presegajoči riziko. Tudi za tiskarska, časniška in druga taka podjetja je ta gospodarska organizacija jako pripravna.

Vspehi v Nemčiji kažejo njeno življensko moč. Želeti je, da bi se uvedla ta organizacija tudi v Avstriji. Po tej poti bi sčasoma tudi Slovenci lahko dobili svojo industrijo.

Šentjanski premogokop.

Omenili smo že, da se vrše mej lastnikom šentjanskega premogokopa in mej nekim nemškim konsorcijem pogajanje radi nakupa tega zaklada naše zemlje. V dotičnem konzorciju so baron Schwegel, Jos. Luckmann, Otomar Bamberg in drugi taki jako petični gospodje. Morde bi se bilo že doseglo porazumljenje, da ne zahteva baron Schwegel nekih posebnih udobnosti, katerih mu, če smo prav podučeni, drugi člani koncesije nečejo privoliti.

Ker smo tudi mi prepričani, da je šentjanski premogokop zadeva, katera mora ostati na dnevnem redu, dokler se stvar ne doseže v tistem smislu, kakor bi bilo želeti iz narodnih in gospodarskih ozir, zato hočemo novič o njej spregovoriti.

Šentjanski premogokop se nahaja na Dolenjskem in sicer 14 kilometrov od južnoželezniške postaje Sevnice in 18 kilometrov od Trebnjega. Ta premogokop, ki je bil že v najrazličnejših rokah, je od lanskega leta v posesti odločnega slovenskega moža, ki ga je kupil za precej ugodno ceno in pod posebno ugodnimi pogoji od madjarskega dvornega svetnika Sombathyja ter ga z izdatnim žrtvami povzdignil na sedanjo veliko vrednost in veljavo. Lastnik premogokopa, ki s svojim premogom uspešno konkurira trboveljski družbi, vsaj v Ljubljani, namerava, ker se v kratkem zgradi lokalna železniška proga iz Trebnjega v Šentjanž, zgraditi vzkotirno progo do Sevnice in to na deželni cesti, kar mu je baje deželni odbor kranjski že dovolil, da na ta način odpre šentjanskemu premogu pot ne le na Kranjsko, marveč tudi na Hrvaško.

O premogokopu so se najodličnejši geologi izrazili tako ugodno, da bolje ni mogoče. Po izjavah teh strokovnjakov se nahaja v tem premogokopu — razun takozvanega „Kotla pri Dvoru“, ki še ni odprt in preiskan, a kjer je konstatovana istotako zaloga premoga —

230,000.000 metrskih centov to je 23 milijonov ton premoga; če se izkoplje le 50 vagonov à 10 ton na dan tekom jednega leta torej v 300 delavnikih se dobi povprek najmanj 1500 vagonov premoga.

Premogokop ima 50 rudniških mer (jedna mera en meter premogove žile) in razun omenjenih mer še 50 prostosledov. Ta premogokop je, kakor smo že rekli, zdaj na prodaj, oziroma se snuje sindikat in s tem je dana našim zavednim narodnim krogom, ki imajo kaj smisla za take zadeve, da se lotijo lukrativnega podjetja in zajedno pokažejo svojo zmožnost za rešitev velikih gospodarskih vprašanj.

Rentabiliteta podjetja je zajamčena v izračunjeni množini premoga in v izborni njegovi kakovosti.

Ako torej vzamemo, da se zasnuje sindikat in to na podlagi strokovnjaške izjave, vsled katere je premoga 230,000.000 metrskih stotov razun onega, ki leži še neodkrit v okoli ležečih prostosledih, in da bi računali le jeden sam krajcar na neizkopani meterski cent premoga, tedaj znaša opravičena kupna vrednost premogokopa 2,300.000 gld. Ako bi sindikat prodajal premog na licu mesta le po 20 krajcarjev metrski stot, znaša povprečna vrednost blaga do 46,000.000 gld, po odbitju vseh stroškov.

Ta ogromna a le nizko označena cena premogokopa pride potem v korist kupcem ali soudeležencem na sindikatu in njihovim naslednikom.

Te številke so menda dovolj mikavne za vsakega količkaj imovitega Slovenca, ki želi svoje premoženje pomnožiti.

Za stvar samo bi bilo dobro, ako se ustanovi konsorcij ali sindikat na kukse ali deleže, recimo po 1000 gl. Kakih 150 do 200 deležev se prav gotovo v kratkem času nabere med Slovenci, ker je dovolj toliko finančno podprtih ljudi mej nami.

Toda pri tej priliki moramo izreči resno besedo do cenjenih rojakov: ne bodite tesnoprсни in zlasti ne odlašajte, stvar je nujna; če boste odlašali, se utegne bridko nad Vami maščevati.

Velika napaka v Slovencih je, da se ne moremo odločiti za nobeno večjo reč, mesto da bi se je krepko in neustrašno vprijeli in jo možato izvedli, kakor je častno za olikani in napredni narod.

V kolikor smo poučeni in kakor smo že omenili, obstoji nevarnost, da preide premogokop v roke tujcev. Nasledke bi si morali sami pripisovati.

Naša misel je: Pustite vse ozire na stran in neznatne pomisleke in imejte stalno pred očmi dejstvo, da je tu pred nami veliko narodno-gospodarsko podjetje, iz katerega se v teku let razvije ponos naše podjetnosti.

Posnemajmo samo Nemce! Kako delajo oni. In gotovo si bomo hvaležni sami in hvaležni nam bodo naši potomci.